

Deres ref.
15/4178

Vår ref.
Click or tap here to enter text.

Dato
Click or tap to enter a date.

Forslag til endringer i personopplysningsloven

Ansvarlig myndighet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Regelrådets vurdering: **Gul: Utredningen har svakheter**

Regelrådet skal granske utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivet. Regelrådets rolle er å ta stilling til om konsekvensutredningene tilfredsstillende de kravene som utredningsinstruksen stiller, og om konsekvensene for næringslivet har blitt tilstrekkelig kartlagt. Regelrådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Regelrådets konklusjon om forslaget

Dette er et bidrag i arbeidet med å identifisere og fjerne tidstyver for næringslivet innenfor personvernlovgivningen. Regelrådet mener imidlertid at ytterligere unntak med fordel kunne vært vurdert, sett i lys av ny EU-forordning.

Utredningen har svakheter, og minimumskravene i utredningsinstruksen pkt. 2-1 er ikke besvart. Argumentasjonen for forslagene ville vært vesentlig styrket dersom innsparinger i ressursbruk hadde vært angitt og gevinstene beregnet.

1. Beskrivelse av forslaget og dets formål

Datatilsynet, har som et ledd i Regjeringens tidstyvprosjekt, gjennomgått eksisterende bestemmelser for melde- og konsesjonsplikt ved behandling av personopplysninger. Det er i dag regulert en rekke unntak fra melde- og konsesjonsplikten, og det fremmes her forslag til fire nye unntak fra meldeplikten og fem nye unntak fra melde- og konsesjonsplikten. De fire unntakene fra meldeplikten er foreslått for aktivitetslogg i adgangskontrollanlegg, ved bruk av kameraovervåking, i organ for stat eller kommune når behandlingen har hjemmel i lov og ved bruk av elektronisk kjørebok og flåtestyring. De fem unntakene for melde- og konsesjonsplikt er foreslått for behandling i klientregistre, i hvitvaskingsregistre, hos helsepersonell som er underlagt offentlig autorisasjon eller gitt lisens, i bivirkningsrapportering og ved intern og ekstern varsling av kritikkverdige forhold.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener det er gode grunner for å gjøre unntak der personverntrusselen er liten, og dette vil redusere arbeidsmengden hos datatilsynet og være ressursbesparende for virksomheter som per i dag driver med behandling av personopplysninger underlagt melde- og konsesjonsplikt.

Departementet viser videre til at de foreslåtte endringene må ses i lys av ny EU-personvernforordning (EU 2016/679) som trer i kraft 25. mai 2018. Forordningen opphever meldeplikten og medfører endringer for konsesjonsreglene.

2. Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurdering av konsekvensene for næringslivet

Departementet mener at de foreslåtte endringene vil fjerne tidstyver både hos Datatilsynet og virksomhetene som behandler personopplysninger. Datatilsynet har anslått at unntakene fra meldeplikten vil medføre 5000 færre slike meldinger pr år. Disse unntakene vil også medføre at virksomhetene kan starte behandlingen av personopplysninger umiddelbart, og ikke etter 30 dager slik det er i dag. De foreslåtte unntakene fra konsesjonsplikt vil spare virksomhetene fra ressurskrevende prosesser ved søknader om konsesjon, og det antas å ha en gunstig effekt for de næringsdrivende å kunne iverksette behandlingen straks uten å måtte vente på godkjenning.

3. Hvorfor Regelrådet prioriterer å uttale seg i denne høringen

Regelrådet skal vurdere om utredningsinstruksens krav til utredning av ulike regelforslag er fulgt, og spesielt om konsekvensene for berørt næringsliv er tilstrekkelig belyst. Dette gjelder også forslag til endringer som begrunnes med effektivitets- eller forenklingshensyn.

4. Regelrådets vurdering av om utredningen oppfyller kravene i utredningsinstruksen

4.1 Er minimumskravene til innhold i beslutningsgrunnlag oppfylt j.f. utredningsinstruksen 2-1?

Utredningsinstruksens punkt 2-1 angir hvilke minimumskrav som skal stilles til utredningen. Disse seks spørsmålene skal alltid besvares i enhver utredning.

4.1.1 Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

Det beskrives et ønske om forenkling, og å fjerne tidstyver da dagens regelverk innebærer flere plikter enn det er grunnlag for. Flere av hensynene bak de strenge pliktene har falt bort eller ivaretas på annen måte gjennom regulering i særlov. Departementet nevner den nye personvernforordningen, men diskuterer ikke hvilke problemer som oppstår i lys av denne.

4.1.2 Hvilke tiltak er relevante?

Departementet beskriver regelendring som aktuelt tiltak. Departementet har imidlertid ikke drøftet om andre regelendringer enn de anbefalte også ville være hensiktsmessige for å nå målsetningen om å fjerne tidstyver.

4.1.3 Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Det må vurderes om tiltakene medfører en svekkelse av personvernet. Departementet foretar en slik vurdering og mener at de aktuelle behandlingene av personopplysninger utgjør en liten personverntrussel.

4.1.4 Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt?

Det er utelukkende beskrevet positive virkninger av forenklingstiltakene, både for datatilsynet og den enkelte virksomhet. Det er besparelser i de administrative kostnadene ved reduksjon i arbeidsprosesser og at virksomhetene raskere kan starte med behandling av opplysninger når de ikke må vente på godkjenning av datatilsynet. Det er blant annet beskrevet at Datatilsynet vil få ca. 5000 færre meldinger om behandling av personopplysninger pr år. Det er imidlertid ikke angitt hvor stor tidsbesparelse dette utgjør hverken for datatilsynet eller virksomhetene. Det må antas at dette er relativt enkle beregninger som burde vært foretatt.

Selv om forslagene bare innebærer forenkling og besparelser, bør gevinstene anslås. Dette vil styrke beslutningsgrunnlaget og medføre at høringsinstansene lettere kan ta stilling til forslagene. Gevinstberegning vil også underbygge behovet for forenkling.

4.1.5 Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Forslaget innebærer ikke full gjennomgang av regelverket, og det er ikke mulig for høringsinstansene å vurdere om andre tiltak burde vært innført i tillegg til eller istedenfor de foreslåtte tiltakene. Departementet viser til ny EU-forordning som trer i kraft fra 25. mai 2018 og som synes å være langt mer vidtrekkende enn de foreslåtte tiltakene. De foreslåtte tiltakene må muligens ses på som trinn på veien til oppheving av meldeplikten og reduksjon av konsesjonssøknader, men det er ikke foretatt noen vurderinger fra departementet i denne retningen.

4.1.6 Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Det er ikke beskrevet om og eventuelt hvilke forutsetninger som er for en vellykket gjennomføring.

4.2 Er utredningens omfang og grundighet tilpasset tiltakets virkninger jf. utredningsinstruksen 2-2?

Utredningsinstruksens punkt 2-2 sier at: «Utredningen skal være så omfattende og grundig som nødvendig. Denne vurderingen baseres på om tiltaket reiser viktige prinsipielle spørsmål, hvor vesentlige tiltakets virkninger forventes å bli og den tiden som står til rådighet.» Aktuelle analysenivåer er minimumskravene (de seks spørsmål i utredningsinstruksens punkt 2-1), forenklet analyse og full samfunnsøkonomisk analyse.

Slik dette forslaget er beskrevet innebærer det utelukkende besparelser, både for staten og næringslivet. Det er likevel et krav at de seks spørsmålene i utredningsinstruksens pkt. 2-1 besvares. Regelrådet vil påpeke at det er særlige mangler ved konsekvensvurderingen. Gevinstberegning er også konsekvensvurdering. Det oppgis at Datatilsynet vil motta 5000 færre meldinger dersom disse tiltakene iverksettes. Ressursbruken for henholdsvis Datatilsynet og virksomhetene burde være mulig å anslå. Tilsvarende for arbeidet med konsesjonssakene. Regelrådet har forståelse for at det kan være vanskelig å beregne gevinsten i kroner og øre, men det burde være mulig å beregne tidsbesparelsen. Dette kan gjøres relativt enkelt ved å anslå antall meldepliktsaker, som departementet har beregnet til ca. 5000, samt antall konsesjonssøknader multiplisert med gjennomsnittlig tidsbruk for virksomhetene og for staten.

Regelrådet mener videre at ytterligere fritak burde vært drøftet, i lys av den nye EU-forordningen. Som et minimum burde forholdet til den nye forordningen vært tydeligere vurdert i forslaget.

4.3 Dersom instruksen er fraveket, er begrunnelsen dokumentert og avgjørelsen fattet av det ansvarlige forvaltningsorganets øverste leder, jf. utredningsinstruksens 1-4?

Det fremgår ikke at instruksen er fraveket.

4.4 Er tidlig involvering gjennomført dersom hensiktsmessig, jf. utredningsinstruksen 3-1?

Forslaget er utarbeidet av Datatilsynet. Det fremgår ikke at næringsliv eller andre berørte parter har vært involvert. Regelrådet finner ikke grunn til å kritisere det.

4.5 Er høringsforslaget forelagt for Regelrådet, jf. utredningsinstruksen 4-3?

Høringsforslaget er ikke forelagt Regelrådet. Regelrådet viser til punkt 4-3 i utredningsinstruksen om at når forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet legges ut på høring, skal Regelrådet informeres.

5. Særskilt vurdering om hensynet til små virksomheter

Forslaget inneholder ingen særskilte vurderinger av konsekvensene for små virksomheter. Regelrådet antar imidlertid at gevinstene for disse virksomhetene er relativt større enn for de større virksomhetene som har profesjonalisert disse oppgavene. Dette burde vært belyst.

6. Er det nye eller endrede regelverket utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Departementet antar at forslaget utelukkende innebærer fordeler for næringslivet og Datatilsynet, men gevinsten er ikke beregnet eller anslått i redusert ressursbruk. Hvorvidt næringslivet ville fått større reduksjon i kostnadene ved ytterligere fritak fra meldeplikten er ikke belyst.

7. Andre kommentarer

Det er positivt at unødvendige tidstyver for næringslivet identifiseres og at det utarbeides tiltak for å fjerne dem. At det foreligger anslag på gevinster ved innføring av forenklingsforslagene, vil bidra til å underbygge behovet for forenkling.

Departementet viser innledningsvis til ny EU-forordning, men i vurderingen av de enkelte reglene er forholdet til forordningen ikke behandlet. Dersom departementet hadde foretatt en slik vurdering, ville det styrket argumentasjonen ytterligere.

8. Samlet vurdering

Dette forslaget er et bidrag i arbeidet med å identifisere og fjerne tidstyver for næringslivet innenfor personvernlovgivningen. Regelrådet mener imidlertid at ytterligere unntak med fordel kunne vært vurdert, sett i lys av ny EU-forordning.

Utredningen har svakheter, og minimumskravene i utredningsinstruksen pkt. 2-1 er ikke besvart. Argumentasjonen for forslagene ville vært vesentlig styrket dersom innsparinger i ressursbruk hadde vært angitt og gevinstene anslått.

Med hilsen

Sandra Riise
Leder
Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

